



**საქართველოს
სახალხო დამცველი
PUBLIC DEFENDER (OMBUDSMAN)
OF GEORGIA**

დავით აღმაშენებლის გამზირი N80
0102 თბილისი, საქართველო
ცხელი ხაზი: 1481(24/7)
www.ombudsman.ge
ელ-ფოსტა: info@ombudsman.ge

01 აგვ 2024 წ.



KA000020600703324

№ 2024/3406

სსიპ სამედიცინო და ფარმაცევტული საქმიანობის
რეგულირების სააგენტოს დირექტორის
მოვალეობის შემსრულებელს
ქალბატონ ლეილა ქოჩიაშვილს

წინადადება

სამედიცინო მუშაკების მიერ მსჯავრდებულ [REDACTED] განუული სამედიცინო მომსახურების
ხარისხის შესწავლისა და შესაბამის პირთა პროფესიული პასუხისმგებლობის საკითხის დაყენების მიზნით
საქმისწარმოების დაწყების თაობაზე

შემუშავებულია საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატის მიერ განხორციელებული შემოწმების
შედეგების მიხედვით და გეგმავნებათ „საქართველოს სახალხო დამცველის შესახებ“ საქართველოს
ორგანული კანონის 21-ე მუხლის „დ“ ქვეპუნქტის შესაბამისად.

ქალბატონო ლეილა,

საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატმა შეისწავლა N5 პენიტენციურ დაწესებულებაში მოთავსებული
მსჯავრდებულის, [REDACTED] განცხადება, რომელიც შეეხება მის ჯანმრთელობის მდგომარეობასა და
განუულ სამედიცინო მომსახურებას.

[REDACTED] წარმოდგენილ განცხადებაში მიუთითებს, რომ სამედიცინო მუშაკებმა არასწორად დაუსვეს
მაკიკის დიაგნოზი, რის გამოც დაუგვიანდა სწორი დიაგნოზის დასმა და მკურნალობის დაწყება. [REDACTED]
ითხოვდა შესაბამის რეაგირებას.

მსჯავრდებულისათვის განუული სამედიცინო მომსახურება

[REDACTED] სახალხო დამცველის აპარატში წარმოადგინა სამედიცინო დოკუმენტაცია, რომელსაც
გაეცხო სახალხო დამცველის აპარატში დასაქმებული ექიმი, მედიცინის დოქტორი.

სამედიცინო დოკუმენტაციის გაცნობის შედეგად გამოიკვეთა, რომ:

- მსჯავრდებულ [REDACTED] წლების განმავლობაში აწუხებს თავის ძლიერი ტკივილი;
- 2021 წლის 25-31 ივლისს, შპს „ვივამედში“ ყოფნის დროს, მსჯავრდებულ [REDACTED] ჩაუტარდა
კომპიუტერულ-ტომოგრაფიული კვლევა, რომლის დასკვნაშიც მითითებულია: „მარჯვნივ,
სფენოიდურ წიაღში ისახება პიპერდენსიური შიგთავსი“;
- 2023 წლის 24 აგვისტოს, იმავე კლინიკაში ჩატარებული კომპიუტერულ-ტომოგრაფიული კვლევით
გამოვლინდა, რომ: „სფენოიდალური წიაღის მარჯვენა ჯიბე ნაწილობრივ ამოვსებულია ბლანტი
მასებით“;
- 2024 წლის 30 მაისს, შპს „ვივამედში“ პაციენტს კვლავ ჩაუტარდა კომპიუტერულ-ტომოგრაფიული
კვლევა, რომლის დასკვნაშიც მითითებულია: „მარჯვნივ, სფენოიდურ წიაღში პნევმატიზაცია
დაქვეითებულია, ისახება ბლანტისითხოვანი შიგთავსი - სფენოიდიტის კტ სურათი“.

მიუხედავად არსებული კომპიუტერულ-ტომოგრაფიული კვლევის დასკვნებისა, სადაც მითითებულია
პათოლოგიური პროცესის არსებობაზე სფენოიდალურ წიაღში, აგრეთვე, თავის ტკივილზე პაციენტის

ხანგრძლივი ჩივილის მიუხედავად, ექიმების მიერ არ დასმულა სფენოდიტის დიაგნოზი და არ ჩატარებულა ადეკვატური მკურნალობა.

ნარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, დასმული იყო დიაგნოზები: Z98.8. ოპერაციის შემდგომი სხვა დაუზუსტებელი მდგომარეობები (ცნობა ჯანმრთელობის მდგომარეობის შესახებ (ნომერი არ არის მითითებული), გაცემული 2021 წლის 31 ივლისს); R51 თავის ტკივილი (ცნობა ჯანმრთელობის მდგომარეობის შესახებ, N13580, გაცემული 2023 წლის 24 აგვისტოს); G43.1 შაკიკი აურით (კლასიკური შაკიკი), (ცნობა ჯანმრთელობის მდგომარეობის შესახებ, N10538, გაცემული 2024 წლის 30 მაისს).

მსჯავრდებულმა [REDACTED] 2024 წლის 27 ივნისით დათარიღებულ წერილში მოყვანილი მონაცემებით, მხოლოდ 2024 წლის მაისის ბოლოს ან ივნისის თვეში (თარიღი არ არის დაზუსტებული), პენიტენციურ დაწესებულებაში ნევროლოგიის მიერ ჩატარებული კონსულტაციის დროს გამოითქვა ეჭვი სფენოდიტის არსებობაზე და დაინიშნა ოტოლარინგოლოგიის კონსულტაცია.

სამართლებრივი დასაბუთება

საქართველოს კონსტიტუციის თანახმად, მოქალაქის უფლება ხელმისაწვდომ და ხარისხიან ჯანმრთელობის დაცვის მომსახურებაზე უზრუნველყოფილია კანონით.[1] სახელმწიფო აკონტროლებს ჯანმრთელობის დაცვის ყველა დაწესებულებას და სამედიცინო მომსახურების ხარისხს, არეგულირებს ფარმაცევტულ წარმოებას და ფარმაცევტული საშუალებების მიმოქცევას.[2]

ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტის რეკომენდაციის თანახმად, პენიტენციურ სისტემაში ჯანდაცვის მომსახურების საერთაშორისო სტანდარტები ეფუძნება ადამიანის ღირსებისა და მის მიმართ ჰუმანური მოპყრობის პრინციპებს, რითაც ხაზს უსვამს პატიმრის უფლებას, უზრუნველყოფილი იყოს საზოგადოებაში არსებული ეკვივალენტური ჯანდაცვის სისტემით.

ციხეებში ჯანდაცვის პოლიტიკა უნდა იყოს ინტეგრირებული და ეთავსებოდეს ეროვნული ჯანდაცვის პოლიტიკას.[3] პატიმრებს უნდა მიუწვდებოდეთ ხელი ქვეყანაში არსებული ჯანდაცვის სამსახურზე, მათი სამართლებრივი მდგომარეობის საფუძველზე დისკრიმინაციის გარეშე.[4] ყველა საჭირო სამედიცინო, ქირურგიული და ფსიქიატრიული მომსახურება, მათ შორის ისეთიც, რომელიც საზოგადოებრივი ჯანდაცვის ფარგლებში ტარდება, უნდა გაეწიოს პატიმრებს.[5] ავადმყოფი პატიმრები, რომლებიც საჭიროებენ სპეციალისტის მკურნალობას, უნდა გადაყვანილი იქნან სპეციალიზებულ დაწესებულებებში ან სამოქალაქო საავადმყოფოში, თუკი ასეთი მკურნალობის შესაძლებლობა არ არსებობს ციხეში.[6] თუ სასჯელაღსრულების სამსახურს გააჩნია საკუთარი სტაციონარი, ის სათანადოდ უნდა იყოს დაკომპლექტებული და აღჭურვილი პატიმართათვის შესაბამისი მზრუნველობისა და მკურნალობის გასაწევად.[7]

ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს განმარტებით, სახელმწიფოს ეკისრება პასუხისმგებლობა, უზრუნველყოს თავისუფლებააღკვეთილი პირი სათანადო სამედიცინო მომსახურებით. თავისუფლებააღკვეთილი პირებისათვის სამედიცინო მომსახურების არარსებობა შეიძლება გახდეს ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-3 მუხლის დარღვევის მიზეზი. ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლო ხშირად განიხილავს საქმეებს ნაძვრისა და არასათანადო მოპყრობის ჭრილში, თუკი იგი ეხება თავისუფლებააღკვეთილი პირების სათანადო მკურნალობის არარსებობას.[8]

ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლო მიუთითებს, რომ იმისთვის, რომ ადამიანის პატიმრობაში ყოფნა არ გაუტოლდეს ადამიანის უფლებათა კონვენციის მე-3 მუხლის დარღვევის მინიმალურ ზღვარს და არ იმყოფებოდეს ნაძვრის, არაადამიანური ან/და დამამცირებელი მოპყრობის პირობებში, სამედიცინო პერსონალის მხრიდან იგი უზრუნველყოფილი უნდა იყოს ყოველმხრივი თერაპიული სტრატეგიით, რომელიც მიმართულია და ადეკვატურად აგვარებს პატიმრის ჯანმრთელობის პრობლემებს ან აღკვეთს მათ გაუარესებას, იმის ნაცვლად, რომ მათზე სიმპტომურად რეაგირებდეს.[9]

ადამიანის უფლებათა პრეცედენტული სამართლის მიხედვით, სახელმწიფო ვალდებულია, დაიცვას თავისუფლებააღკვეთილი პირთა ჯანმრთელობა და კეთილდღეობა.[10] მათი ჯანმრთელობის დაცვა, ასევე, გულისხმობს სახელმწიფოს ვალდებულებას მათი სიცოცხლის დაცვისთვის აუცილებელი და ადეკვატური სამედიცინო დახმარებით უზრუნველყოფის შესახებ.[11]

ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლო აღნიშნავს, რომ სამედიცინო მომსახურების „ადეკვატურობა“ რჩება რთულად დასადგენ ელემენტად. ამასთან, გარკვეული სამედიცინო მომსახურების განწევა და მკურნალობის დანიშვნა ავტომატურად ვერ მიგვიყვანს დასკვნამდე, რომ სამედიცინო დახმარება იყო ადეკვატური.[12] საკითხის შეფასების დროს სასამართლო ხელმძღვანელობს ტესტით, გამოიჩინა თუ არა სახელმწიფომ სათანადო გულისხმიერება, ვინაიდან სახელმწიფოს მიერ მიძიმე ავადმყოფი პატიმრის განკურნების ვალდებულების შესრულება განისაზღვრება მიღებული ზომით და არა დამდგარი შედეგით.[13] ასევე, სასამართლო მიუთითებს, რომ სამედიცინო მომსახურებასთან დაკავშირებით განსხვავებული მოსაზრების არსებობის შემთხვევაში, შესაბამისმა უწყებებმა უნდა გაატარონ აუცილებელი ღონისძიებები.[14]

სამედიცინო დახმარების ადეკვატურობის განსასაზღვრად სასამართლო გულისხმიერების ტესტს იყენებს. მხოლოდ ის ფაქტი, რომ თავისუფლების აღკვეთის დაწესებულებაში პირის ჯანმრთელობა გაუარესდა, არ არის საკმარისი უფლების დარღვევის დასადასტურებლად. სახელმწიფოს პოზიტიური ვალდებულებების დარღვევას გამოიწვევს ისეთი შემთხვევების არსებობა, როდესაც რელევანტურმა მიდაეროვნულმა უწყებებმა დროულად და ამომწურავად არ გადადგეს ყველა გონივრული შესაძლო ნაბიჯი და არ გამოიყენეს ყველა კეთილსინდისიერი სამედიცინო გზა პაციენტის განსაკურნად.[15]

ამრიგად, მხოლოდ ექიმის მიერ პაციენტის მონახულება და მის მიერ დანიშნულების გამონერა ვერ შეფასდება ადეკვატურ სამედიცინო დახმარებად.[16] შესაბამისმა უწყებებმა უნდა უზრუნველყონ მსჯავრდებულის სრულყოფილი და ამომწურავი სამედიცინო ბარათის წარმოება,[17] დიაგნოზისა და

მკურნალობის დროულობა და აკურატულობა.[18] რეგულარული და მრავალმხრივი (სადაც საჭიროა) სამედიცინო ზედამხედველობა, მკურნალობა არა სიმპტომური მეთოდით, არამედ - მსჯავრდებულის მთავარი სამედიცინო პრობლემისა.[19] დამატებით, სახელმწიფომ უნდა დაამტკიცოს, რომ დანიშნულება, რომელიც ამგვარი მკურნალობის ფარგლებში იქნა გაცემული, რეალურად სრულდება.[20]

პენიტენციური კოდექსის თანახმად, ბრალდებულს/მსჯავრდებულს უფლება აქვს, საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით უზრუნველყოფილი იყოს სამედიცინო მომსახურებით.[21] მსჯავრდებულს უფლება აქვს, ისარგებლოს საჭირო სამედიცინო მომსახურებით. მსჯავრდებულისთვის საჭიროების შემთხვევაში ხელმისაწვდომი უნდა იყოს პენიტენციურ დაწესებულებაში ნებადართული სამკურნალო საშუალებები.[22] ბრალდებულის/მსჯავრდებულის სამედიცინო მომსახურება ხორციელდება ჯანმრთელობის დაცვის სფეროში ქვეყანაში დადგენილი სამედიცინო მომსახურების მოთხოვნების შესაბამისად.[23]

პენიტენციურ დაწესებულებაში სამედიცინო მომსახურების განვეის სტანდარტები და სპეციფიკური საჭიროებების მქონე პირისთვის სამედიცინო მომსახურების განვეის დამატებითი სტანდარტები შემუშავებულია საერთაშორისო რეკომენდაციებზე, კლინიკური პრაქტიკის რეკომენდაციებსა და ქვეყნის საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ამოცანებზე დაყრდნობით და განსაზღვრავს დაწესებულებაში სამედიცინო მომსახურების განვეის მიზნებს, ამოცანებს, სახეებსა და მათი განხორციელების გზებს. ამ სტანდარტების მიზანია დაწესებულებაში განთავსებული ბრალდებულის/მსჯავრდებულის სამედიცინო მომსახურებით უზრუნველყოფა ჯანმრთელობის დაცვის სფეროში ქვეყანაში დადგენილი სამედიცინო მომსახურების მოთხოვნების შესაბამისად.[24]

ეროვნული კანონმდებლობა ეფუძნება ეკვივალენტურობის პრინციპს, რაც გამოიხატება იმაში, რომ სამედიცინო პერსონალი უნდა უზრუნველყოფდეს მკურნალობის, მოვლისა და რეაბილიტაციის იმავე სტანდარტს, რომელიც ხელმისაწვდომია სამოქალაქო ჯანდაცვის სექტორში. ამასთან პენიტენციურ დაწესებულებაში სამედიცინო მომსახურების აღნიშნული სტანდარტები ამოცანად ისახავს პატიმართა ავადობისა და სიკვდილიანობის შემცირებას.[25] მსჯავრდებულს უნდა ჰქონდეს ექიმთან შეუზღუდავი კონტაქტის უფლება, რაც გულისხმობს, საჭიროებისამებრ, სამედიცინო გამოკვლევებისა და მკურნალობისა და რეაბილიტაციის პროცესის დაგეგმვას.[26]

ამასთან, „პაციენტის უფლებების შესახებ“ საქართველოს კანონის თანახმად, თითოეულ მოქალაქეს უფლება აქვს სამედიცინო მომსახურების ყველა გამწვევისაგან მიიღოს ქვეყანაში აღიარებული და დანერგილი პროფესიული და სამომსახურეო სტანდარტების შესაბამისი სამედიცინო მომსახურება.[27] ამასთან, პენიტენციურ დაწესებულებაში მოთავსებული პირი სარგებლობს ამ კანონით გათვალისწინებული ყველა უფლებით.[28]

„სსიპ სამედიცინო და ფარმაცევტული საქმიანობის რეგულირების სააგენტოს დებულების“ თანახმად, სააგენტოს კომპეტენცია და საქმიანობის სფეროა: იურიდიული და ფიზიკური პირების მიერ, პაციენტისთვის განუვლი სამედიცინო დახმარების ხარისხის კონტროლი; ექიმთა პროფესიული პასუხისმგებლობის საკითხის დასმა კომპეტენტური ორგანოს - პროფესიული განვითარების საბჭოს წინაშე.[29]

დასკვნა

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, [REDACTED] მიერ წარმოდგენილი სამედიცინო დოკუმენტაციის შესწავლის შედეგად იკვეთება, რომ მის მიმართ კლინიკა „ვიკამედში“ განუვლი სამედიცინო მომსახურება, შესაძლოა, არ იყოს ადეკვატური და ადგილი ჰქონდეს დიაგნოზის არასწორ დასმას, რამაც გამოიწვია არასწორი მკურნალობა.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, „საქართველოს სახალხო დამცველის შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის 21-ე მუხლის „დ“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, მოგმართავთ წინადადებით:

1. შეისწავლოთ მსჯავრდებულ [REDACTED] მიმართ განუვლი სამედიცინო მომსახურების ხარისხი და დროულობა;
2. დაიწყოთ საქმისწარმოება კომპეტენტური ორგანოს - პროფესიული განვითარების საბჭოს წინაშე მედიცინის მუშაკების მიმართ პროფესიული პასუხისმგებლობის საკითხის დასაყენებლად, რომელთა მიერ მსჯავრდებულ [REDACTED] მიწოდებული სამედიცინო მომსახურება, შესაძლოა, არ შესაბამებოდა ქვეყანაში აღიარებულ და დანერგილ პროფესიულ და სამომსახურეო სტანდარტებს და რითაც, შესაბამისი სამედიცინო პერსონალის მხრიდან, შესაძლოა, დაირღვა „პაციენტის უფლებების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-5 მუხლით გათვალისწინებული სამედიცინო მომსახურების განვეისთვის დადგენილი ვალდებულება.

ამასთან, გთხოვთ, მოცემული წინადადების განხილვის შედეგები მაცნობოთ „საქართველოს სახალხო დამცველის შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის 24-ე მუხლით დადგენილ ვადაში.

დანართი: 8 (რვა) ფურცელი.

პატივისცემით,

[1] საქართველოს კონსტიტუცია, მუხ. 28, პუნქ. 1.

[2] იქვე, პუნქტი 2

[3] იქვე, პარა. 40.2.

[4] იქვე, პარა. 40.3

[5] იქვე, პარა. 40.5.

[6] იქვე, პარა 46.1.

[7] იქვე, პარა 46.2.

[8] ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს გადაწყვეტილება ჯაში საქართველოს წინააღმდეგ, 2013, N10799/06 § 66.

[9] ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს გადაწყვეტილება Bujak v. Poland, 2017, 686/12, § 68.

[10] ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს გადაწყვეტილება Naumenko v. Ukraine, 2004, 42023/98, § 112; Dzieciak v. Poland, 2008, 77766/01, § 91.

[11] ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს გადაწყვეტილება Taïs v. France, 2006, 39922/03, § 98; Huytu v. Turkey, 2006, 52955/99, § 58.

[12] ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს გადაწყვეტილება Hummatov v. Azerbaijan, 2007, 9852/03, § 116.

[13] ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს გადაწყვეტილება გოგინაშვილი საქართველოს წინააღმდეგ, 2011, 47729/08, § 71.

[14] ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს გადაწყვეტილება Holomiov v. Moldova, 2006, 30649/05, § 117.

[15] ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს გადაწყვეტილება გოგინაშვილი საქართველოს წინააღმდეგ, 2011, 47729/08, § 71.

[16] ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს გადაწყვეტილება Hummatov v. Azerbaijan, 2007, 9852/03, § 116.

[17] ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს გადაწყვეტილება Khudobin v. Russia, 2006, 59696/00, § 83.

[18] ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს გადაწყვეტილება Melnik v. Ukraine, 2006, 72286/01 §§ 104- 106.

[19] ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს გადაწყვეტილება Amirov v. Russia, 2014, § 93.

[20] ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს გადაწყვეტილება Holomiov v. Moldova, 2006, 30649/05, § 117.

[21] პენიტენციური კოდექსი, მუხ. 94, ნაწ. 3, ქვეპუნქ. „ა.ბ“.

[22] იქვე, მუხ. 96, ნაწ. 1.

[23] იქვე, მუხ. 139, ნაწ. 1.

[24] საქართველოს იუსტიციის მინისტრის 2019 წლის 15 თებერვლის N381 ბრძანება „პენიტენციურ დაწესებულებაში სამედიცინო მომსახურების გაწევის სტანდარტების, სპეციფიკური საჭიროებების მქონე პირისთვის სამედიცინო მომსახურების გაწევის დამატებითი სტანდარტების, პრევენციული მომსახურების პაკეტისა და სამედიცინო მომსახურებისთვის აუცილებელი საბაზისო მედიკამენტების ნუსხის დამტკიცების შესახებ“, დანართი N1, მუხ. 1 და მუხ. 2.

[25] იქვე, დანართი N1, მუხ. 3, ქვეპუნქ. „ბ“ და მუხ. 2, პუნქ. 2, ქვეპუნქ. „ა“.

[26] იქვე, მუხ. 3, ქვეპუნქ. „ა“.

[27] „პაციენტის უფლებების შესახებ“ საქართველოს კანონი, მუხ. 5.

[28] იქვე, მუხ. 46.

[29] საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის 2011 წლის 28 დეკემბრის N01- 64/ნ ბრძანება „სსიპ - სამედიცინო და ფარმაცევტული საქმიანობის რეგულირების სააგენტოს შექმნისა და მისი დებულების დამტკიცების შესახებ“, დანართი N1, მუხ. 2, პუნქ. 3, ქვეპუნქ. „ბ“ და „თ“.

საქართველოს სახალხო დამცველი

ხელმოწერილია/
შტამმდგასულია
ელექტრონულად



ლევან იოსელიანი